

VERSLAG OVER DE MET DE TOEPASSING VAN RICHTLIJN 2003/4/EG INZAKE DE TOEGANG VAN HET PUBLIEK TOT MILIEU-INFORMATIE OPGEDANE ERVARINGEN IN HET VLAAMSE GEWEST.

1. Algemene omschrijving

Geef een samenvatting van de toepassing van de richtlijn, met name op nationaal en regionaal niveau.

In het Vlaamse Gewest wordt de toegang tot milieu-informatie gewaarborgd door de algemene regeling inzake openbaarheid van bestuur. Volgens deze regelgeving is elke (overheids-)instantie verplicht om aan iedereen die erom verzoekt, de gewenste bestuursdocumenten (al dan niet met milieu-informatie) openbaar te maken door er inzage in te verlenen, er uitleg over te verschaffen of er een afschrift van te overhandigen (art. 7, tweede lid, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur). Hoewel in het decreet enkele specifieke bepalingen inzake milieu(-informatie) zijn opgenomen, voornamelijk inzake de uitzonderingsgronden, is de procedure voor de aanvraag en de behandeling van verzoeken om milieu-informatie dezelfde als deze voor niet-milieu-informatie. De regelgeving is hierdoor eenvoudig en transparant, zowel voor de burger als voor de overheid.

Deze regelgeving is van toepassing op alle “instanties” binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, dus ook bijvoorbeeld op gemeenten en provincies. Daarnaast moet de Vlaamse overheid verplicht rekening houden met de overeenstemmende federale regelgeving, wat de uitzonderingen voor federale materies betreft (bijvoorbeeld nationale defensie).

Het openbaarheidsdecreet vormt ook de kapstok voor de regeling inzake het verspreiden van milieu-informatie.

Aan Richtlijn 2003/4/EG werd in het Vlaamse Gewest uitvoering gegeven via volgende regelgeving:

- Decreet van 26.03.2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 01.07.2004, err. *B.S.*, 18.08.2004, gewijzigd bij het Decreet van 27.04.2007 betreffende het hergebruik van overheidsinformatie, *B.S.*, 05.11.2007 (hierna: “openbaarheidsdecreet”).
- Besluit van de Vlaamse Regering van 19.07.2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie, *B.S.*, 05.11.2007.
- Omzendbrief VR 2006/26 betreffende openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 23.03.2007.
- Decreet van 05.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), *B.S.*, 03.06.1995, inzonderheid art. 2.1.4.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.10.2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie, *B.S.*, 30.11.2005.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 28.07.1995 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieurapport en het gewestelijk milieubeleidsplan, *B.S.*, 27.10.1995.
- Decreet van 21.10.1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

(Natuurdecreet), B.S., 10.01.1998, inzonderheid afdeling 2 van hoofdstuk III.

- Besluit van de Vlaamse Regering van 06.02.1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning, (Vlarem I), B.S., 26.06.1991, inzonderheid hoofdstuk IX Bekendmaking en Toegang tot Milieu-informatie.

2. Opedane ervaringen

Omschrijf, uitgaande van uw ervaringen, welke tot nu toe de positieve en negatieve effecten zijn van de toepassing van de richtlijn (bijvoorbeeld, toegenomen betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld/belanghebbenden bij specifieke milieukwesties, hetgeen het besluitvormingsproces en de uitvoering van de aansluitende beslissingen heeft vergemakkelijkt, administratieve last, enz.).

Aangezien het recht op toegang tot milieu-informatie reeds geruime tijd bestond vóór de inwerkingtreding van de richtlijn, zijn er geen specifieke (nieuwe) positieve of negatieve gevolgen die rechtstreeks voortvloeien uit de toepassing van de richtlijn.

Wel kan in het algemeen vastgesteld worden dat er bij de administraties steeds meer belang wordt gehecht aan het recht op toegang tot bestuursdocumenten. Dit vertaalt zich in een toenemende werklust bij de overheid.

- ★ Zo kent het aantal beroepen dat ingediend wordt tegen weigeringen van openbaarmaking van bestuursdocumenten een stijgende lijn.
- ★ De verplichte belangenafweging in concreto bij de toepassing van de uitzonderingsgronden bemoeilijkt enerzijds het beslissingsproces inzake verzoeken tot openbaarheid maar leidt anderzijds tot beter overwogen beslissingen.
- ★ In bepaalde uitzonderlijke gevallen lijken de verzoekers er ten onrechte uit te gaan van een onbepert, absoluut recht op openbaarheid van bestuursdocumenten en bestoken zij de overheid systematisch met verzoeken tot afschrift van omvangrijke documenten, waardoor een continue overlast ontstaat voor de instantie waardoor de normale werking ervan in het gedrang komt. Zo heeft de beroepsinstantie al enkele keren moeten vaststellen dat verzoeken kennelijk onredelijk waren en er sprake was van misbruik van recht.
- ★ Door het belang dat de richtlijn hecht aan de elektronische verspreiding van milieu-informatie, wordt steeds meer milieu-informatie op actieve wijze beschikbaar gesteld via websites (zie antwoord onder vraag 8).

3. Definities (artikel 2)

3.1 Heeft u moeilijkheden ondervonden bij het interpreteren en beheren van de definitie van 'milieu-informatie'?

Zoals reeds gesteld bestaat er in het Vlaamse Gewest een zeer verregaande integratie van

openbaarheid van milieu-informatie en andere informatie. Het is dan ook slechts in enkele welbepaalde gevallen relevant of het om aanvragen tot milieu-informatie dan wel om andere informatie gaat.

In het openbaarheidsdecreet bevat de definitie van “*milieu-informatie*” alle elementen die terug te vinden zijn in de definitie van de richtlijn; waar mogelijk werd gebruik gemaakt van begrippen die reeds in andere regelgeving zijn gedefinieerd. De ruime definitie in het decreet luidt als volgt:

“informatie betreffende:

- a) het milieu;*
- b) maatregelen en activiteiten die aanleiding geven of kunnen geven tot druk op het milieu, alsook de analyses en evaluaties ervan die relevant zijn voor de maatregelen en activiteiten, bedoeld in e);*
- c) de druk die de maatregelen en activiteiten, bedoeld in b), veroorzaken op het milieu via de factoren van milieuverstoring zoals verontreinigingsfactoren;*
- d) de natuur, de cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, de gezondheid, de veiligheid en de levensomstandigheden van de mens en de effecten daarop, telkens voor zover ze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van het milieu, de maatregelen en activiteiten, bedoeld in b), of de verstoringfactoren, bedoeld in c);*
- e) maatregelen en activiteiten die tot doel hebben het milieu en de elementen, bedoeld in d), in stand te houden, te herstellen, te ontwikkelen, of druk op het milieu te voorkomen, te beperken of te compenseren, alsook de analyses en evaluaties ervan.”*

In de Memorie van Toelichting bij het openbaarheidsdecreet (*Vlaams Parlement, Stuk 1732 (2002-2003) – Nr. 1*) worden deze definitie en de elementen ervan nader omschreven en wordt tevens ingegaan op de afstemming ervan met de definitie in de richtlijn.

3.2 Geef, in overeenstemming met uw nationale/regionale situatie, voorbeelden van instanties die vallen onder de bepalingen in artikel 2, lid 2, onder b) "een natuurlijke of rechtspersoon die openbare bestuursfuncties naar nationaal recht uitoefent, met inbegrip van specifieke taken, activiteiten of diensten met betrekking tot het milieu.." en onder c) "een natuurlijke of rechtspersoon die onder toezicht van een orgaan of persoon als bedoeld onder a) of b) belast is met openbare verantwoordelijkheden of functies of openbare diensten met betrekking tot het milieu verleent".

Geef, indien van toepassing, suggesties voor het verduidelijken van de betekenis van 'overheidsinstantie'.

Het openbaarheidsdecreet is van toepassing zowel op (algemene) “*bestuursinstanties*” als op “*milieu-instanties*”, waarbij elke bestuursinstantie ook een milieu-instantie is. Het toepassingsgebied *ratione personae* is zeer ruim en omvat ondermeer de vrije onderwijsinstellingen, de vrije universiteiten, Gimvindus, de lokale overlegplatforms, enz.

Een specifiek voorbeeld van een instantie die valt onder de bepalingen in artikel 2, lid 2, b) of c) is de N.V. Aquafin: een privaatrechtelijk bedrijf dat in opdracht van het Vlaamse Gewest de zuivering van de oppervlaktewateren in de praktijk brengt. Aquafin is

verantwoordelijk voor de uitbouw en het beheer van de waterzuivering op gewestelijk niveau. Ze ontwerpt, bouwt en exploiteert bovengemeentelijke rioleringen, pompstations en rioolwaterzuiveringstations.

3.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 2?

4. Toegang tot milieu-informatie (artikel 3)

4.1 Welke zijn de praktische regelingen als bedoeld in artikel 3, lid 5, onder c) getroffen door met name nationale en regionale overheden? Geef voorbeelden van deze praktische regelingen.

- ★ Overeenkomstig art. 31 van het openbaarheidsdecreet moeten bij elk departement van de Vlaamse overheid, bij elk intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, bij elk extern verzelfstandigd agentschap, de provincies, de gemeenten en de O.C.M.W.'s communicatieambtenaren aangesteld worden. De lijst van communicatieambtenaren van de Vlaamse overheid is raadpleegbaar op: <http://koepel.vonet.be/nlapps/docs/default.asp?fid=741>.
- ★ De Vlaamse overheid moet een gezamenlijk bestand uitbouwen met wegwijsinformatie en eerstelijnsinformatie van en over alle bestuursinstanties. De wegwijsinformatie geeft aan waar de informatiezoeker terecht kan hetzij voor informatie over een bepaald onderwerp, hetzij voor de behandeling van een probleem of administratieve procedure. Eerstelijnsinformatie is niet-dossiergebonden basisinformatie die op een eenvoudige manier verstrekt wordt. Het databestand is vrij en gratis toegankelijk voor eenieder, zowel digitaal als via de loketten van de overheidsinstanties (art. 29, § 1 openbaarheidsdecreet). Dat interbestuurlijke gegevensbestand moet de versnipperde informatie over de dienstverlening van de verschillende besturen samenvoegen tot een geïntegreerd geheel. Het feitelijke doel van het interbestuurlijke gegevensbestand, dat intussen werd omgedoopt tot interbestuurlijke dienstencatalogus, is dat burgers en bedrijven bij elk overheidsniveau (gemeente, provincie, Vlaamse overheid) kunnen aankloppen om betrouwbaar en eenduidig te worden geïnformeerd over de diensten en producten die ze nodig hebben.
- ★ Het Contactpunt Vlaamse Infolijn treedt op als het centrale punt waar burgers, bedrijven en organisaties terecht kunnen voor alle interacties met de overheid, onder meer via het gratis nummer 1700 en de portaalsite van de Vlaamse overheid, www.vlaanderen.be. Daarnaast ondersteunt het Contactpunt Vlaamse Infolijn de Vlaamse overheidsdiensten in hun voorlichtingsfunctie. 1700 biedt aan burgers, bedrijven en organisaties vier soorten informatie: wegwijsinformatie, eerstelijnsinformatie, actualiteitsinformatie en statusinformatie dossiers (dit is informatie over de voortgang van persoonlijke dossiers).
- ★ Als de aanvrager gebruik wenst te maken van zijn recht op consultatie ter plaatse, dan wordt de plaats, de datum en het tijdstip van inzage vastgelegd in overleg tussen de instantie en de aanvrager (art. 20, § 3, tweede lid openbaarheidsdecreet).

4.2 Hoe wordt ervoor gezorgd dat het publiek voldoende voorgelicht wordt over de rechten die het geniet als bedoeld in de laatste alinea van artikel 3, lid 5?

Iedere overheidsinstantie is wettelijk verplicht het publiek voor te lichten over de rechten die het krijgt inzake toegang tot informatie (art. 28, § 1 DOB).

De website www.vlaanderen.be/openbaarheid bevat terzake heel wat nuttige informatie voor de burger, o.m. alle relevante regelgeving, de jaarverslagen, een lijst van veelgestelde vragen (Frequently Asked Questions) en zelfs alle geanonimiseerde beslissingen van de beroepsinstantie.

De federale portaalsite www.aarhus.be, die in samenwerking met de gewesten werd opgestart, verwijst de burger naar alle nuttige informatie over zijn rechten inzake openbaarheid binnen België.

Het publiek wordt eveneens ingelicht van de rechten die het heeft krachtens art. 6 van de richtlijn. Elke beslissing die genomen wordt inzake verzoeken tot openbaarheid moet immers de beroepsmogelijkheden vermelden. Bij elke beslissing of administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor de burger of een andere overheidsinstantie, moeten tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep worden vermeld, zoniet wordt de beslissing niet geldig ter kennis gebracht en neemt de termijn voor het indienen van het beroep geen aanvang (art. 35 openbaarheidsdecreet).

4.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 3?

5. Uitzonderingen (artikel 4)

5.1 Welke van de in artikel 4 genoemde mogelijke uitzonderingen om een verzoek om milieu-informatie te weigeren, zijn gebruikt bij de toepassing van de richtlijn?

In het openbaarheidsdecreet van het Vlaamse Gewest zijn de meeste van de in artikel 4 vermelde uitzonderingsgronden opgenomen, zij het dat bepaalde uitzonderingsgronden beperkter (striktter) werden geformuleerd dan in de richtlijn. Zo bijvoorbeeld kan de uitzonderingsgrond van art. 4.2 g) van de richtlijn (vrijwillig verstrekte informatie) volgens het openbaarheidsdecreet slechts ingeroepen worden indien de persoon die de informatie vrijwillig heeft verstrekt deze informatie *uitdrukkelijk als vertrouwelijk* heeft bestempeld.

Enkele uitzonderingsgronden zijn in het decreet niet opgenomen omdat ze een loutere federale bevoegdheid betreffen (bijv. nationale defensie of intellectuele eigendomsrechten) – in dat geval is in het Vlaamse Gewest de federale openbaarheidswetgeving van toepassing.

Slechts één enkele uitzonderingsgrond is ‘bewust’ niet overgenomen, met name wanneer het verzoek interne mededelingen betreft (art. 4.1 e) van de richtlijn). De Memorie van Toelichting bij het decreet verduidelijkt deze weglating als volgt: “*Gelet op mogelijke interpretatie- en toepassingsproblemen, die een gevaar zouden kunnen betekenen voor*

een uitholling van het recht op openbaarheid, werd deze uitzondering niet in het decreet opgenomen. Het ontbreken van deze uitzonderingsgrond betekent evenwel niet dat geen enkele bescherming meer mogelijk is voor het besluitvormingsproces: het decreet voorziet in deze bescherming door de uitzondering inzake de vertrouwelijkheid van het handelen van een instantie alsook door de uitzondering inzake bestuursdocumenten die niet “af” zijn” (Vlaams Parlement, Stuk 1732 (2002-2003) – Nr. 1, p. 24).

5.2 Hebben de lidstaten of regio's richtsnoeren (bijv. circulaires) verstrekt die het toestaan van uitzonderingen regelen?

Binnen het Vlaamse Gewest bestaan geen specifieke richtsnoeren in verband met de concrete toepassing van de uitzonderingsgronden. Dit werd niet opportuun geacht aangezien elke uitzondering geval per geval restrictief moet worden uitgelegd en dit bovendien moet gebeuren met inachtneming van het met de openbaarmaking gediende openbaar belang (art. 10 openbaarheidsdecreet). De verplichte case-by-case benadering (beoordeling in concreto) maakt het vrijwel onmogelijk om algemene richtsnoeren op te stellen en sluit meteen in dat er geen lijstje kan worden opgesteld van documenten die automatisch niet openbaar gemaakt kunnen worden.

De uitzonderingsgronden komen wel uitgebreid aan bod in de Memorie van Toelichting bij het openbaarheidsdecreet (*Vlaams Parlement, Stuk 1732 (2002-2003) – Nr. 1*) en ook in de omzendbrief 2006/26 van 1 december 2006 betreffende openbaarheid van bestuur. Tevens kunnen de instanties voor de interpretaties aangaande de voorziene uitzonderingen terecht op de website rond openbaarheid van bestuur (www.vlaanderen.be/openbaarheid), waar alle beslissingen van de beroepsinstantie on-line raadpleegbaar zijn en waaruit toch bepaalde tendensen te traceren vallen aangaande sommige uitzonderingsgronden.

5.3 Zijn er maatregelen genomen om de toegang te waarborgen tot een lijst met criteria, genoemd in artikel 4, lid 3, aan de hand waarvan de betrokken instantie over de verdere behandeling van de aanvraag kan besluiten?

In het Vlaamse Gewest werd geen lijst van dergelijke criteria opgesteld. De opstelling van zo'n lijst is trouwens louter een mogelijkheid voor de lidstaten en geenszins een verplichting.

5.4 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 4?

6. Vergoedingen (artikel 5)

6.1 Op grond van artikel 5, lid 2 kunnen overheidsinstanties voor het verstrekken van milieu-informatie een vergoeding verlangen. Hebben overheidsinstanties vaste tarieven daarvoor? Geef voorbeelden van maatregelen die overheidsinstanties hebben genomen wat betreft vergoedingen.

Artikel 20, § 3, derde lid van het openbaarheidsdecreet laat toe dat een kostenvergoeding voor kopies wordt aangerekend. De inzage in en de uitleg over bestuursdocumenten daarentegen zijn kosteloos. Voor de overhandiging van een kopie kan een betaling gevraagd worden op basis van een redelijke kostprijs. Ook in de ministeriële omzendbrief

VR 2006/26 van 01.12.2006 werd gewezen op het principe van de kosteloosheid: "*De inzage en de uitleg zijn kosteloos. De overhandiging van een afschrift is dat in principe ook, maar de instanties kunnen daarvoor een retributie vragen, waarvan het bedrag vooraf is vastgesteld op basis van een redelijke kostprijs (zo zullen de personeelskosten niet aangerekend mogen worden). Elke instantie voor zich is dus vrij om al dan niet een dergelijke retributie vast te stellen voor het verkrijgen van een afschrift. (...) De bestaande gemeenteraadsbeslissingen die een retributie opleggen blijven van kracht na de inwerkingtreding van dit decreet van 26 maart 2004*".

Momenteel is er geen uniforme regeling binnen het Vlaamse Gewest. Er dient grosso modo een onderscheid gemaakt te worden tussen de Vlaamse overheid enerzijds en de andere instanties anderzijds.

Voor de Vlaamse overheid en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen is de Vlaamse regering bevoegd om die retributie eventueel vast te stellen. Aangezien de Vlaamse regering tot op heden nog geen besluit heeft genomen, is het verkrijgen van afschriften van bestuursdocumenten kosteloos.

De Vlaamse intern of extern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de lokale besturen beslissen hierover autonoom. Zo werd bij de Vlaamse Land Maatschappij (VLM) nog geen vergoedingsregeling uitgewerkt voor het verstrekken van milieu-informatie. Verschillende gemeenten hebben retributies vastgelegd in een retributiereglement. De Vlaamse overheid beschikt niet over een overzicht van de maatregelen die door andere instanties (voornamelijk lokale, autonome instanties) hebben genomen inzake vergoedingen. Naar aanleiding van de (eenmalige) evaluatie van het openbaarheidsdecreet in 2009, overeenkomstig art. 39 van dit decreet, wordt overwogen om een vraagstelling bij alle gemeenten te organiseren. Eén van de vragen die daarbij eventueel aan bod zou kunnen komen is de vraag naar de vergoedingsregeling en de bekendmaking ervan aan de burgers.

Louter ten illustratieve titel kunnen enkele vergoedingsregelingen (voor het nemen van fotocopieën) die lukraak werden gekozen en die op de websites van gemeenten terug te vinden zijn, hierbij gegeven worden:

Beersel (http://www.beersel.be/cat_02/default.htm)

- ★ plannen formaat A4 : 1 €
- ★ plannen formaat A3: 2 €
- ★ plannen formaat A2: 25 €
- ★ plannen formaat A1: 60 €
- ★ plannen grotere formaten: 120 €
- ★ gewone teksten: 0,1 €
- ★ vaste kosten voor verzending (per aanvraag): 5 €

Edegem (http://www.edegem.be/file_uploads/13489.pdf?_vs=0_N)

- ★ 0,05 € per bladzijde en 0,07 € per blad recto-verso wanneer het afschrift in zwart-wit wordt verstrekt op een formaat dat niet groter is dan A4, met een minimum van 0,25 € per document.
- ★ 0,1 € per bladzijde en 0,15 € per blad recto-verso wanneer het afschrift in zwart-wit wordt verstrekt op een formaat dat groter is dan A4 maar niet groter dan A3, met een minimum van 0,5 € per document.

Leuven (<http://www.leuven.be/doc/afgifte%20bestuursdocumenten.pdf>)

- ★ 0,05 €per bladzijde en 0,07 €per bladzijde recto-verso wanneer het afschrift in zwart-wit versie wordt verstrekt op een formaat dat niet groter is dan A4, met een minimum van 0,25 €per document;
- ★ 0,1 €per bladzijde en 0,15 €per bladzijde recto-verso wanneer het afschrift in zwart-wit versie wordt verstrekt op een formaat dat groter is dan formaat A4, maar niet groter dan A3, met een minimum van 0,5 €per document;
- ★ 0,2 €per bladzijde wanneer het afschrift in zwart-wit versie wordt verstrekt op een formaat dat groter is dan formaat A3, met een minimum van 0,6 €per document.
- ★ Voor bepaalde documenten wordt de vergoeding forfaitair vastgesteld:
 1. voor de agenda van de gemeenteraad: 7,5 €per jaar
 2. voor het beknopt verslag van de gemeenteraad: 15 €per jaar
 3. voor de gedocumenteerde agenda van de gemeenteraad: 100 €per jaar
 4. voor het jaarverslag: 17 €
 5. voor de begroting: 20 €
 6. voor de begrotingsrekening: 25 €
 7. voor de jaarrekening: 17 €

Op verzoek van de onderwijsinstellingen worden de bescheiden vermeld onder de punten 5, 6 en 7 vrijgesteld van deze retributie, op voorwaarde dat deze financiële informatie deel uitmaakt van de leerstof.

Zedelgem (<http://www.zedelgem.be/reglementen/financien/2008-2013/bel-doc-lijsten-admin.pdf>)

- ★ gewone teksten, zwart-wit versie
 - voor een afdruk van minder dan 5 kopies: gratis
 - voor een afdruk vanaf 5 kopies: 0,05 €per blad en 0,07 €per blad recto verso
- ★ gewone teksten, kleurversie, A4-formaat
 - voor een afdruk van minder dan 5 kopies: 1 €
 - voor een afdruk vanaf 5 kopies: 0,2 €per blad en 0,35 €per blad recto verso
- ★ gewone teksten, kleurversie, A3-formaat
 - voor een afdruk van minder dan 5 kopies: 2 €
 - voor een afdruk vanaf 5 kopies: 0,4 €per blad en 0,7 €per blad recto verso
- ★ plannen, zwart-wit versie
 - 10 €voor eerste planafdruk en 4 €per bijkomende planafdruk
- ★ plannen, kleurversie
 - 25 €voor eerste planafdruk en 20 €per bijkomende planafdruk

Tielt (<http://www.tielt.be/nl/tloket/fiscaliteit/docs/retri/afgifte%20bestuursdocumenten.pdf>)

- ★ A 4 formaat: 0,1 €per bladzijde, 0,15 €per bladzijde recto-verso met een minimum van 0,25 €per document
- ★ A3 formaat: 0,2 €per bladzijde, 0,3 €per bladzijde recto-verso met een minimum van 0,5 €per document

Aalst (<http://www.aalst.be/?siteid=1&rubriekid=420&artikelid=814>)

Het afleveren van afschriften van bestuursdocumenten in het kader van de openbaarheid van bestuur is gratis met uitzondering van volgende documenten:

- a) Jaarverslag: 9,25 €/ exemplaar
- b) Algemene politieverordening: 5,5 €/ exemplaar
- c) Begroting: 5 €/ exemplaar
- d) Begrotingsrekening: 5 €/ exemplaar

e) Boek “fiscaliteit”: 5 €/ exemplaar

Antwerpen: (<http://www.antwerpen.be/docs/Stad/Bedrijven/Financien/fotokopie%202008-2013.pdf>)

De retributie voor het maken van fotokopieën van bestuursdocumenten bedraagt:

★ kopie (zwart/wit) A4- en A3-formaat : 0,05 €

★ kopie (kleur) A4- en A3-formaat: 0,1 €

6.2 Leg uit hoe ervoor gezorgd is dat aanvragers een overzicht krijgen van de vergoedingen en van de voorwaarden waaronder al dan niet een vergoeding kan worden verlangd.

In de gemeenten wordt de vergoeding bepaald door een retributiereglement.

Overeenkomstig artikel 186 van het gemeentedecreet moeten deze reglementen bekend gemaakt worden door middel van een aanplakbrief die wordt opgehangen op een aanplakbord aan het gemeentehuis en minstens twintig dagen aangeplakt blijft. Zoals vermeld onder 6.1. zijn verschillende retributiereglementen eveneens raadpleegbaar op het internet.

6.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 5?

7. Toegang tot de rechter (artikel 6)

7.1 In wat voor soort beroepsprocedure wordt ten behoeve van de aanvrager voorzien in de in artikel 6, lid 1, genoemde gevallen? Vermeld de overheidsinstantie of het onafhankelijk orgaan dat daarvoor is aangesteld.

De informatiezoeker kan beroep instellen tegen elke beslissing van een overheidsinstantie inzake de toegang tot milieu-informatie of na het verstrijken van de termijn waarbinnen de beslissing moest worden genomen of in geval van een onwillige uitvoering van een beslissing (art. 22 openbaarheidsdecreet). Dit beroep wordt ingediend bij een administratieve beroepsinstantie die is samengesteld uit ambtenaren die door de Vlaamse Regering worden aangewezen.

De onafhankelijkheid van deze beroepsinstantie is wettelijk gewaarborgd (art. 26 openbaarheidsdecreet): *“De beroepsinstantie oefent zijn taak volledig onafhankelijk en neutraal uit. Bij de behandeling van de beroepen kan ze geen instructies ontvangen. Haar leden kunnen evenmin geëvalueerd of tuchtrechtelijk vervolgd worden op basis van de motieven die aan de beslissingen ten grondslag liggen in het kader van de taken die hun zijn toegewezen in dit decreet”*.

Het beroep moet schriftelijk worden ingediend, per fax of per e-mail binnen dertig kalenderdagen na het versturen van de beslissing of na het verstrijken van de uitvoeringstermijn. De procedure bij de beroepsinstantie is kosteloos.

7.2. In wat voor soort procedure wordt ten behoeve van de aanvrager voorzien in de in artikel 6, lid 2, genoemde gevallen? Vermeld de instanties die bevoegd zijn tot toetsing.

Tegen de beslissing van de beroepsinstantie kan beroep tot vernietiging ingesteld worden

bij de Raad van State binnen een termijn van zestig dagen. Dit is een federale bevoegdheid.

7.3 Is de beslissing van de instantie waar in vraag 7.2 naar verwezen wordt, definitief? Zo nee, vermeld dan wat voor soort procedures nog kunnen volgen om tot een definitieve beslissing te komen?

De beslissing van de Raad van State is definitief.

7.4 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 6?

8. Verspreiding van milieu-informatie (artikel 7)

8.1 Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de overheidsinstanties de milieu-informatie ordenen met het oog op een actieve en systematische verspreiding onder het publiek, met name door middel van computertelecommunicatie en/of elektronische technologie?

Begin 2000 werd een strategisch project “*Milieu Management Informatie Systeem*” (MMIS) opgestart door de toenmalige Vlaamse Minister voor Leefmilieu. Het kadert in het globale “*e-government*” concept van de Vlaamse Regering.

Het strategisch project MMIS beoogt een stapsgewijze ontwikkeling van een algemeen en geïntegreerd milieu-informatiesysteem MMIS waarin alle beschikbare en relevante milieugegevens van alle milieu-overheidsinstellingen via een algemeen toegankelijk medium (internet) raadpleegbaar gesteld worden. Een dergelijk milieu-informatiesysteem is ten dienste van het milieu- en natuurbeleid of andere beleidstakken en dit op alle bestuurs- en besluitvormingsniveaus of ten behoeve van allerhande rapporteringen en onderzoeksopdrachten ten voordele van het algemeen belang van de samenleving.

In het kader van het MMIS-project werden de computernetwerken van de verschillende milieu-instanties aan elkaar gekoppeld (het zgn. Milieu-extranet). Tegelijkertijd wordt werk gemaakt om de operationele en nieuwe databanken logisch op elkaar af te stemmen door gebruik te maken van gemeenschappelijke objectbeschrijvingen (zoals waterlopen, kadastrerpercelen, bedrijfsgegevens, adresgegevens). Op die manier kunnen milieugegevens van verschillende milieu-instanties die gekoppeld zijn aan deze objecten (bv. waterlopen, bedrijven) aan elkaar gekoppeld worden. Op die manier kunnen bv. gegevens van milieuvergunningen (voor een exploitatie) gekoppeld worden aan de heffingengegevens en de handavingsgegevens voor diezelfde exploitatie. Het uitwisselen van deze informatie gebeurt via het milieu-extranet.

Daarnaast worden de informatieplichten die bedrijven hebben in het kader van de exploitatie (waarvoor een milieuvergunning noodzakelijk is) en in het kader van internationaal opgelegde rapporteringsplichten geïntegreerd opgevraagd via het ‘Integraal Milieujaarverslag’ (emissiegegevens, afvalstoffenmelding, lozingen, wateronttrekkingen,...). Vanaf 2005 gebeurt dit stapsgewijs via een internetloket, waarlangs alle informatie wordt aangereikt. De daarachter liggende databank is voor alle betrokken milieu-instanties toegankelijk (hun informatiesystemen zullen hierop afgestemd worden), eveneens via het milieu-extranet. Deze gegevens zijn waardevol

voor het beleid en de kennis inzake oorzaak-gevolg-relaties en de toestand van milieu en natuur. Al deze emissiegegevens zullen tevens beschikbaar zijn naar de bevolking, zonder echter inbreuk te doen op geheimhouding van bv. bedrijfsprocessen.

Reeds heel wat milieu-informatie is beschikbaar in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatienetwerken ondermeer via de websites van milieuinstanties.

De voornaamste algemene ingangen zijn:

- www.milieuinfo.be
- www.vlaanderen.be (via het thema 'Leefmilieu en Energie')
- www.lne.be (met o.a. rechtstreekse linken naar de Vlaamse Navigator Milieuwetgeving, de Databank Milieurechtsleer, de Databank Milieurechtspraak, milieueffectrapporten, veiligheidsrapporten, milieubeleidsplannen, milieujaarprogramma's, enzovoort)
- www.emis.vito.be (het "*Energie en Milieu Informatie Systeem voor het Vlaamse Gewest*"). De website <http://www.emis.vito.be> bevat informatie over energie en milieu in Vlaanderen. Wat betreft de (Europese, federale en regionale) wetgeving is de aangeboden informatie zeer uitgebreid en zeer actueel. Op deze website is trouwens ook de Engelse vertaling van de basismilieuwetgeving terug te vinden.

Daarnaast zijn er de sterk ontwikkelde en bijzonder informatieve websites van verschillende milieu-instanties, die stapsgewijze milieugegevens beschikbaar stellen of opvragen en mensen begeleiden bij het doorlopen van bepaalde wettelijke toetsingen: afval en bodem (OVAM¹), water, lucht (VMM²), Natuur, Bos en open ruimte (INBO³, Agentschap voor Natuur en Bos, VLM⁴), administratieve gegevens (milieuvergunningen: LNE), e.a. Deze beschikbare informatie is vooral aanbodgericht en niet geïntegreerd. Het boven genoemde MMIS-project zorgt voor een toenemende integratie. De zogenaamde geoloketten (internetloketten met thematisch kaartmateriaal over milieu en natuur) spelen hierbij een belangrijke rol.

Enkele voorbeelden van zulke toepassingen zijn:

- <https://www.milieuinfo.be/productie/mvdb> (opvragen van de verleende milieuvergunningen)
- <https://www.milieuinfo.be/productie/emil> (begeleiding voor het aanvragen van een milieuvergunning)
- <http://imjv.milieuinfo.be/> (digitale aangifte van emissies)
- <http://www.lne.be/themas/onderzoek-en-monitoring/onderzoek/databank> (mogelijkheid tot opvragen gevoerde milieuonderzoeken)
- <https://www.milieuinfo.be/productie/wts> (de watertoets toepassing)
- <http://wegwijzer.milieuinfo.be> (op basis van ingegeven activiteiten wordt de gebruiker gemeld welk type milieuvergunning hij moet aanvragen)
-

Een besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005 bepaalt welke milieu-informatie op elektronische wijze moet worden verspreid en geeft verder uitvoering aan de bepalingen van artikel 7 van de Richtlijn. Deze documenten, of links naar de vindplaats ervan, zijn terug te vinden op <http://www.milieuinfo.be/milieu->

¹ OVAM: Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

² VMM: Vlaamse Milieumaatschappij.

³ INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

⁴ VLM: Vlaamse Landmaatschappij.

[informatie/openbare-documenten](#). Deze site vormt een milieuportaalsite die thematisch en doelgroepgerichte doorwijs-milieu-informatie aanreikt. Ze wordt gevoed vanuit de verschillende leefmilieu-instanties op Vlaams niveau onder coördinatie van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). Er wordt voor meer informatie gelinkt naar de websites van de verschillende organisaties. Op deze portaalsite is een afzonderlijk luik voorzien voor actieve openbaarheid van milieu-informatie. Naast documenten (plannen, rapporten etc...) is het de bedoeling dat ook openbare onderzoeken van de Vlaamse overheid systematisch aangekondigd.

8.2 Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de informatie op passende wijze wordt bijgewerkt?

Volgens art. 30, eerste lid openbaarheidsdecreet moeten de overheidsinstanties ervoor zorgen dat de milieu-informatie die relevant is voor hun taak en waarover ze beschikken of die voor hen wordt beheerd, in de mate van het mogelijke geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd is.

Verskillende milieu-instanties in Vlaanderen hebben gerichte monitoringsprogramma's om de toestand van het milieu (o.a. waterkwaliteit en waterpeilen van bodem- en oppervlaktewater, waterbodems, luchtkwaliteit, vitaliteit van bossen, voorkomen van planten- en diersoorten in natuurgebieden, enz.) te evalueren. Deze monitoringsprogramma's worden stelselmatig beter op elkaar afgestemd en gericht naar de milieu- en natuurrapportage om zo volledig mogelijk de toestand van milieu en natuur te kunnen opvolgen ten behoeve van het beleid.

Het opstarten van projecten om de werking van een aantal overheidsprocessen te digitaliseren (milieueffectrapportage, veiligheidsrapportage, milieuvergunningen, automatische publicatie van PRTR-gegevens als gevolg van de validatie van gegevens uit het integraal milieujaarverslag) en te koppelen op kruispuntbanken zullen er toe leiden dat ook deze dossierdata accurater zijn en sneller beschikbaar komen (als gevolg van de gewone werking van de administratie).

8.3 Is het verplicht, op nationaal, regionaal en lokaal niveau, verslag uit te brengen over de toestand van het milieu? Zo ja, volgens welk tijdschema?

Conform het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid omvat de milieuplanning op gewestelijk niveau o.a. het tweejaarlijks opstellen door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) van een **milieurapport** (dat dan dient als basis voor het vijfjaarlijks op te stellen milieubeleidsplan en jaarlijks op te stellen milieujaarprogramma). Dit milieurapport omvat:

- een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu (MIRA-T);
- een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde milieubeleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen (MIRA-BE);
- een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's (MIRA-S).

Conform het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk

milieu (Natuurdecreet) stelt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek tweejaarlijks het **natuurrapport** op. Een samenvatting van dit rapport wordt opgenomen in het milieuraapport. Het dient tevens als inventarisatie bedoeld in artikel 7 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend in Rio de Janeiro op 5 juni 1992.

Het natuurrapport omvat in het bijzonder:

- een beschrijving en evaluatie van de bestaande natuur in het Vlaamse Gewest;
- de te verwachten evolutie van deze natuur bij ongewijzigd en bij het door de Vlaamse regering voorgenomen beleid;
- de evaluatie van het voorbije beleid, waarbij expliciet gerapporteerd wordt over de afbakening van het VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) en IVON (Het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk) - de voortgang van de natuurrichtplannen.

Op **lokaal niveau** is er geen verplichting tot het opstellen van een milieu- of natuurrapport.

Conform het Mestdecreet van 22 december 2006 dient de Mestbank jaarlijks een **Voortgangsrapport** op te stellen. Het Voortgangsrapport schetst een beeld van de recente evoluties van het mestbeleid in Vlaanderen en biedt een overzicht van de evolutie van de kwaliteit van water, bodem en lucht.

8.4 Wat voor instrument worden gebruikt voor de bekendmaking van deze verslagen?

Het milieuraapport wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) opgemaakt in boekvorm, minstens bezorgd aan de provincies en gemeenten, de openbare bibliotheken en verkrijgbaar gesteld in de boekhandel (art. 2.1.6 en art. 3 besluit van de Vlaamse Regering van 28.07.1995 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot het milieuraapport en het gewestelijk milieubeleidsplan). Het wordt tevens bekendgemaakt via de pers, studiedagen, directe mailing en via de website van de VMM.

Het natuurrapport wordt gratis in boekvorm ter beschikking gesteld en opgestuurd naar openbare bibliotheken, universiteiten,...

Overeenkomstig artikel 2, 7° van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2005 betreffende de verspreiding van milieu-informatie worden het milieu- en natuurrapport op het internet ter beschikking gesteld (www.milieuraapport.be – www.nara.be – www.milieuinfo.be).

Het Voortgangsrapport Mestbank wordt in boekvorm voorgelegd aan de Vlaamse minister, de Technische Werkgroep Nutriënten en aan het Vlaams Parlement en kan op verzoek verkregen worden bij de Mestbank. Dit rapport is ook raadpleegbaar op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (<http://www.vlm.be/algemeen/Pages/default.aspx>).

Naast het milieu- en natuurrapport zijn websites beschikbaar met indicatoren over de toestand van milieu en natuur: <http://indicatoren.milieuinfo.be> en <http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/Pages/default.aspx>.

8.5 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 7?

De verplichting van art. 7.2 b) om “plannen en programma’s in verband met het milieu” zonder enige nuancering, op actieve wijze openbaar te maken op elektronische wijze, zorgt voor praktische problemen. Vooreerst betekent het een enorme werklust om alle plannen – gelet op hun hoge aantal -, zelfs al worden ze niet formeel vastgesteld door een officiële instantie, of zijn ze niet vereist krachtens een wettelijke bepaling (zoals bijvoorbeeld een lokaal actieplan om padden over te steken) op het internet te plaatsen. Bovendien rijzen soms technische problemen zoals bijvoorbeeld de publicatie van kaarten bij bosbeheersplannen.

9. Kwaliteit van de milieu-informatie (artikel 8)

9.1. Welke maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat de door de overheidsinstanties of de op hun verzoek samengestelde informatie actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is?

Deze verplichting is opgenomen in artikel 30 van het openbaarheidsdecreet: *“De milieu-instanties zorgen ervoor dat de milieu-informatie die relevant is voor hun taak en waarover zij beschikken of die voor hen wordt beheerd, in de mate van het mogelijke, geordend, accuraat, vergelijkbaar en geactualiseerd is”*.

Verschillende milieu-instanties in Vlaanderen hebben gerichte monitoringsprogramma’s om de toestand van het milieu (o.a. waterkwaliteit en waterpeilen van bodem- en oppervlaktewater, waterbodems, luchtkwaliteit, vitaliteit van bossen, voorkomen van planten- en diersoorten in natuurgebieden, enz) te evalueren. Deze monitoringsprogramma’s worden stelselmatig beter op elkaar afgestemd en gericht naar de milieu- en natuurrapportage om zo volledig mogelijk de toestand van milieu en natuur te kunnen opvolgen ten behoeve van het beleid.

9.2 Om duidelijke, nauwkeurige en vergelijkbare informatie te waarborgen, is de methode voor het samenstellen van informatie belangrijk. Heeft u vragen ontvangen over de gebruikte methode? Vermeld alle volgens u relevante informatie.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) krijgt vragen over de gebruikte methode. Deze vragen worden gesteld aan het Infoloket van de VMM. De grootste groep van vraagstellers zijn milieuprofessionals. Het Infoloket verleent dan de nodige informatie eventueel in samenspraak met de vakspecialisten. De vragen zijn van uiteenlopende aard, maar veelal gaat het om bijkomende technische informatie. De VMM communiceert ook actief over de meetmethodes inzake lucht-, water- en waterbodembodemkwaliteit via de website en via haar jaarverslagen Lucht en Water.

9.3 Heeft u nog andere opmerkingen wat betreft de praktische toepassing van artikel 8?

10. Statistieken

Mochten er reeds statistische gegevens bekend zijn over de hieronder genoemde zaken, dan zou de Commissie deze graag ontvangen.

- het aantal ingediende aanvragen;
- de gebieden waarop de aanvragen betrekking hebben;
- het aantal binnen een maand en binnen de verlengde termijn behandelde aanvragen;
- het aantal aangenomen/afgewezen aanvragen; geef in geval van afwijzing een specificatie volgens de uitzondering waarop de afwijzing steunt;
- het aantal in overeenstemming met artikel 6, leden 1 en 2, van de richtlijn ingeleide procedures; de gemiddelde duur en kosten van de procedures; het percentage succesvolle en mislukte procedures.

Statistische gegevens:

Milieu-informatie kan via een waaier van instanties opgevraagd worden, zo ondermeer via de administraties, de provincies en de gemeenten. Gelet op deze waaier van mogelijkheden bestaan er geen globale statistieken over alle aanvragen inzake milieu-informatie. Statistieken bestaan weliswaar wel over het aantal ingediende beroepen bij de gewestelijke beroepsinstantie, maar deze statistieken maken geen onderscheid tussen beroepen inzake milieu-informatie en andere informatie.

	01.07.04 – 30.06.05	01.07.05- 30.06.06	01.07.06- 30.06.07	01.07.07- 30.06.08
% geweigerde geregistreerde aanvragen	2 %	2 %	2 %	4 %
aantal beroepen	117	121	100	151
★ waarvan afgewezen ⁵	74	83	60	117
zonder voorwerp ⁶ (1)	21	26	24	37
★ waarvan volledig gegrond (2)	17	14	19	20
★ gedeeltelijke openbaarmaking (3)	26	24	21	14
totaal aantal dossiers waarin uiteindelijk geheel of gedeeltelijk werd tegemoet gekomen aan het verzoek tot openbaarmaking = (1) + (2) + (3)	64	64	64	71
aantal hoger beroepen bij de Raad van State	2	4	2	5

Bij de inhoudelijke afhandeling van de beroepen (milieu-informatie en andere bestuursdocumenten) kwamen de volgende uitzonderingsgevallen het vaakst aan bod:

- 2007-2008:
 - Onbestaande documenten (art. 4.1 a) van de RL)
 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer (art. 4.2 f) van de RL)
 - Commerciële en industriële informatie (art. 4.2. d) van de RL)
 - Kennelijke onredelijkheid (art. 4.1 b) van de RL)
- 2006-2007:
 - Onbestaande documenten (art. 4.1 a) van de RL)

⁵ = integrale afwijzing van het beroep wegens onontvankelijk, ongegrond of zonder voorwerp.

⁶ Zonder voorwerp: in elk van die dossiers ging de betrokken instantie alsnog in op het oorspronkelijk verzoek tot openbaarmaking vanwege de aanvrager, ofwel nadat de instantie in kennis was gesteld van het feit dat er een beroep werd ingesteld, ofwel nadat de beroepsinstantie contact met haar had opgenomen voor de behandeling van het beroep. In al deze dossiers heeft de beroepsindienaar bijgevolg eveneens voldoening gekregen.

- Bescherming van de persoonlijke levenssfeer (art. 4.2 f) van de RL)
- Commerciële en industriële informatie (art. 4.2. d) van de RL)
- De rechtsgang (art. 4.2 c) van de RL)

Voor meer details: zie de jaarverslagen op de website van de beroepsinstantie:

<http://www3.vlaanderen.be/openbaarheid/jaarverslagen.php>